

De hermelijn

TEKST EN FOTO'S EDO VAN UCHELEN

Aan de rand van een nat weidevogelgebied zag ik mijn eerste hermelijnen in Nederland. En hoe! Een moeder met vijf volwassen jongen, rennend langs een fietspad. Ik wist dat ze er zaten, want ik had een tip gekregen van een bevriende vogelaar. Ik heb mij, gewapend met telelens, twee dagen uitstekend met ze vermaakt.

Hermelijnen zijn carnivoren. Ze leven vaak in natte (weidevogel)gebieden omdat daar woelratten voorkomen, hun favoriete prooi. Zijn die er onvoldoende, dan eten ze ook muizen, ratten, vogels en eieren. De hermelijn is in het veld van de kleinere wezel te onderscheiden door de lange staart met zwarte punt. In de winter kan hij helemaal wit worden, uitgezonderd de donkere staartpluim. Deze prachtige vacht was het kostbaarste bont ter wereld, het werd vroeger in koningsmantels verwerkt.

SLANK EN SNEL

Hermelijnen zijn felle jagers. Ze zoeken tijdens het foerageren holtes af naar prooi. Ze verplaatsen zich door de vegetatie of ondergronds, door mollengangen. Een leefgebied met hoge vegetatie en dekking is belangrijk, omdat ze zelf ook prooi zijn voor zwerfkatten, andere marters, vossen, roofvogels, uilen, ooievaars en reigers.

BIZARRE VOORTPLANTING

Alles in het leven van de hermelijn gaat gepaard met temperament, zo ook de voortplanting. Bizar is dat volwassen mannetjes doorgaans jonge hermelijnen vanaf twee weken oud in het nest bevruchten. De jongen in het nest zijn speciaal uitgerust om incest te faciliteren: ze hebben een dikke beharing (*manen*) in de nek. In dit haarveld zitten geurklieren waarmee volwassen mannetjes de jonge vrouwtjes in het nest kunnen onderscheiden.

Na bevruchting ontwikkelt het embryo zich met enkele celdelingen en zweeft dan tot begin van het volgende voorjaar (omstreeks begin april) in rust in de baarmoeder. Dit wordt uitgestelde implantatie genoemd. De implantatie van het embryo in de baarmoeder wordt strikt door daglichtlengte gereguleerd. Een worp hermelijnen bedraagt gemiddeld 4-8 jongen, die tussen half april en half mei geboren worden. Omstreeks eind juni gaan de jongen samen buiten het nest met moeder op pad; een druk gezelschap dat ik dus langs het fietspad zag rennen.

Uiteindelijk worden de jonge dieren uit het ouderlijk territorium verdreven om elders zelf een leefruimte te betrekken. Jonge hermelijnen kunnen enkele tientallen kilometers stapsgewijs afleggen voordat ze een eigen leefgebied vinden. De vrouwtjes hebben, hoe ver ze ook weglopen, geen mannetje meer nodig.

HERMELIJNEN WAARNEMEN

Hermelijnen worden in Nederland vooral gezien in open, natte gebieden. Ze zijn lastig waar te nemen, omdat ze nauwelijks sporen achterlaten en verborgen leven.

Hermelijnen met jongen besteden meer tijd om te jagen, omdat ze veel voedsel nodig hebben. Ze zijn vooral in juni gemakkelijker waar te nemen, in de ochtend- en avondschemering. Omdat ze zo klein zijn, zie je ze niet als ze door de vegetatie lopen. Bermen van rustige wegen en (fiets)paden zijn de beste plekken, ze steken hier regelmatig over. Als je er een ziet en die wegschiet, wacht dan even. Ze zijn nieuwsgierig en komen vaak nog even terug om te kijken door wie ze zijn verrast.

EDO VAN UCHELEN is bestuurslid van de Stichting Struikrovers

ZOOGDIER DIGITAAL

Boven Spelende hermelijnen
Rechts Nieuwsgierige hermelijn
Onder Hermelijn met jongen

